

Lieve medechristenen, we zijn met weinig en dat is wel best

Stefan Paas: Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving. Boekencentrum. 251 blz. euro19,50.

WOLTER HUTTINGA 30 september 2015

De schrijver

Stefan Paas (1969) is hoogleraar missiologie en interculturele theologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hoogleraar missiologie aan de Theologische Universiteit te Kampen. Hij schreef een keur aan boeken en artikelen, veelal over de rol van de kerk in een gesecculariseerd West-Europa. Tot de bekendste boeken horen 'Vrede stichten' uit 2007 en 'God bewijzen' uit 2013 (met Rik Peels).

Thematiek

Paas is een theologische party crusher. Tijdens bijeenkomsten en congressen over missionair kerkzijn of het stichten van nieuwe kerkgemeenschappen is hij degene die optimistische ballonnetjes over de toekomst van de kerk in West-Europa doorprikt. Een kerk met grote getallen en veel invloed: vergeet het maar. Tegelijk zal hij zich ook niet neerleggen bij het defaitisme van gelovigen die gemoedelijk kerkje spelen tot de laatste onvermijdelijk het licht uitdoet. Wat is wel een realistische toekomst voor de kerk in West-Europa? Daarover gaat dit boek. In het eerste deel tekent Paas de 'missionaire situatie' in Nederland. Broodnuchter concludeert hij dat het altijd zo is geweest, maar lang onzichtbaar was in een tijd dat het christendom de culturele wind mee had: 'Slechts een minderheid van de Europeanen is geïnteresseerd in serieus christendom'. Verder bevat het een overzicht van gangbare missionaire visies, met hun sterke en zwakke kanten. In het tweede deel zet Paas bijbels-theologische lijnen uit rond zijn visie op kerkzijn in een gesecculariseerd Europa. Dat doet hij aan de hand van verhalen over Israël in ballingschap. Net als Israël destijds leven christenen in een tijd van identiteitsverlies en verwarring, met alle spirituele problemen en kansen van dien. Ook bespreekt hij de eerste brief van Petrus aan de 'christenen in de verstrooiing', die bij dat thema aansluit.

Interessante stelling

Gelovigen kunnen zich vaak druk maken om de afkalving van het christendom, de krimpende kerken en de tanende invloed van het geloof. Paas zet wat verwachtingen recht: 'We zijn geneigd de huidige situatie in Europa te vergelijken met de periode van 1850 tot 1950, toen een groot deel van de bevolking in veel landen geregeld de kerk bezocht.' Wanneer christen-zijn niet cultureel van

je verwacht wordt, moet je er echter van uitgaan dat Jezus' 'kleine kudde' nooit veel meer dan 10 procent van de bevolking zal uitmaken. En dat is ook goed, zegt Paas, want 'Jezus gaf zijn leerlingen de opdracht om zout van de wereld te zijn, niet om de wereld te veranderen in een zoutvallei'.

Taalgebruik

Wat een heerlijk boek om te lezen! Aan de voetnoten kun je zien hoeveel onderbouwing in het boek zit, maar daar lijdt de frisheid van de taal totaal niet onder. Paas kan dingen kernachtig en fraai formuleren. Direct aan het begin moest ik verder wel gniffelen om deze: "De burens met wie wij kennismaakten na onze verhuizing naar Amsterdam, waren verrast: 'Zijn jullie religieus? Je bedoelt echt van dat strenge en zo? Gut, wat interessant!' Alsof je een oud ambacht beoefende: hoefsmid, mandenmaker, letterzetter."

Reden om dit boek niet te lezen

Och, arme mens die begaan is met het lot van de kerk. Wat heb je al een stapel boeken te lezen met het label must-read erop. En nu leg ik gewoon nóg een boek op die stapel. Wat wordt er veel geschreven over de kerk, artikelen voor en tegen 'missionair zijn', iedere maand een boek over discipelschap. Ach weet je, ga anders even lekker in het herfstzonnetje zitten en drink een kop koffie. Het hangt allemaal niet van jou af. Relax. Dat ene woord zou je zelfs een prima samenvatting van dit boek kunnen noemen.

Reden om dit boek wel te lezen

Dit boek van Paas steekt met kop en schouders boven de rest uit. Dat komt omdat het gebaseerd is op feiten in plaats van pure ideologie. Tegelijk is Paas' eigen 'ideologie' even nuchter als hoopvol: lieve medechristenen, we zijn ontworteld en ontheemd. Dat is even wennen. Laten we nu maar God lofprijzen en het goede doen. En dat is morgen misschien wat anders dan vandaag. We zijn met weinig. En dat is best.